

Barátka Agnieszka

Új kötetel bővült „A magyarság megtartó ereje” című sorozat

Kováts-Németh Mária – Szabó Péter – Lévai Attila (szerk.):

Tudomány – Művészet – Hit – Erkölc a Kárpát-medencében. A magyarság megtartó ereje V., Palatia Nyomda és Kiadó Kft., Győr, 2022., ISBN 978-615-5904-50-9, 294 o.

1995-ben csatlakozott a Magyar Pedagógiai Társaságon belül – a Győr-Moson-Sopron megyei szervezetként működő Magyarságkutató Bizottság a MTA Veszprémi Területi Bizottság munkájához, hogy gazdagodjon más megyék tudományt művelő oktatóinak tevékenységével, s egyben gazdagítsa a tudományos műhelyt a Kárpát-medencei kapcsolataival. A MTA VEAB Magyarságkutató Bizottságának elnöke dr. habil Kováts-Németh Mária CSc egyetemi magántanár, aki 2022 tavaszán leköszönt a posztjáról. Több, mint egy negyedszázad alatti szerzői és szerkesztési munkájának köszönhetően hat „Kárpát-medencei” füzet és öt kötet jelent meg, melyek a Kárpát-medencei találkozásokról és konferenciákról tanúskodva a magyar értékek gazdagságáról, az összefogás szükségességéről, a hit – haza – család becsületének megerősítéséről, a kötelesség és felelősség elismerésre méltó örökítéséről szólnak.

2022 tavaszán a MTA Veszprémi Területi Bizottság és a Kodolányi János Egyetem támogatásával készült a „*Tudomány – Művészet – Hit – Erkölc a Kárpát-medencében*” című szép kivitelű és igen fontos tanulmánykötet, immár az ötödik kötet „A magyarság megtartó ereje” című sorozatban. Figyelemre méltó Kornis Gyula kultúraelméleti felfogásának tükröződése a kötet címében. Az ott felsorolt „objektív javak” emlékeztetnek a megvalósításra irányuló tudományos, művészi, erkölcsi, vallási tevékenységekre és az igaz, a szép, a jó és az isteni eszmények értékrendszerére, amik – mint az emberi kultúra ideális elemei és összetevői – a különböző korok szellemi fejlettségének fokára emelték az emberiséget.

A Kárpát-medencei magyarság összefogását reprezentáló tanulmánykötet, mely Kováts-Németh Mária, Szabó Péter és Lévai Attila szerkesztésében készült, a magyarországi, felvidéki, erdélyi és ausztriai intézmények vezetőinek, professzorainak, kutatóinak a tanulmányai közé szívesen fogadta a lengyelországi szakemberek és oktatók kutatásait is. Így kiváló tanulmányok tára bizonyítja a közös – Kárpát-medencei, illetve Közép-európai szintű – gondolkodásnak, a közös vitáknak, a megállapítások újragondolásának és újra megvitatásának a fontosságát. A kitűnő szerkesztésű kötetet *Deák Ernő*, a Bécsi Napló főszerkesztője ajánlja az Előszóban, hangsúlyozva a kötet igen nagy és fontos szerepét az értékek és a kultúra közvetítésében.

A kötetben a 28 igényes és nagyon értékes tanulmányt tartalmazó három tematikus egység öleli fel azokat a kérdéseket és kihívásokat, melyek a magyarság megmaradását elősegíthetik vagy gátolhatják. A kötet egyszerre reprezentálja a problémákat, a felelősség-vállalás szükségességét és a megoldást, megoldásokat is, ahogy már a borítón olvashatjuk Márai

üzenetét: *egyetlen dolgod, létezésed egyetlen értelme a földön, hogy megismerjed az emberi és világi dolgok igaz természetét, az emberi és világi tünemények összetartozását, s méltányosan viselkedj akkor is, ha embertársaid méltatlanul viselkednek. Ez a dolgod a földön: nem több*”.

A „Tudomány” tematikus egység sokszínű tárházát *Szijártó István*, a Százak Tanácsának elnöke a „Nemzetünk igazi alkotmánya anyanyelvünk és kultúránk” című tanulmánya nyitja, melyben a szerző az európai kulturális gyökerek jelentőségét, a gazdag magyar nyelv művelésének fontosságát hangsúlyozza. *Jerzy Snopek*, a Lengyel Köztársaság magyarországi nagykövete *Márai Sándornak* és *Stanisław Vincenznek*, akik drámai körülmények között, ugyanabban az időben, azaz a második világháború utolsó hónapjaiban, és egymáshoz közel lévő magyar falvakban érintkeztek a szovjetekkel, a ránk fennmaradt tapasztalatait elemezve a belőlük levont következtetésekkel elgondolkozásra készíti az olvasót számos és még mindig aktuális, fontos témáról, mely a következő kérdéseket veti fel: hogyan tekintsünk egy idegenre, egy más emberre, „hívatlan vendégre”, „ellenségre”, hogyan beszéljünk vele, és végül hogyan reagáljunk az általa követelt erőszakra. *Szabó Péter*, a KJE rektora a kooperatív egyetemi modellt mutatja be, mint egy lehetséges választ a 21. századi felsőoktatás-pedagógiai kihívásokra. *Garaczi Imre*, a MTA VEAB alelnöke *Németh László* magyarságtudomány fogalmát, magyar nemzetpolitikai téziseit elemzi a századunk magyar nemzetstratégiai aktualitások alapján. *Kováts-Németh Mária* Kornis Gyulát és *Mészáros Istvánt*, a XX-XXI. század neveléstudósait, mint elkötelezett embereket, választott hivatásuk példás művelőit mutatja be, akiknek szellemiségük az európai és magyar kulturális örökségünkből táplálkozott, s azt az adott korban újrateremtették. *Deák Ernő* a magyar középiskolások, egyetemisták és főiskolások ausztriai helyzetét tárgyalja a 1956-os forradalom utáni időszakban. *Albert Sándor*, a rév-komáromi Selye János Egyetem alapító rektora a kassai ipariskolának 150 éves történetét írja le a tanulmányában. *Gizińska Csilla*, a Varsói Egyetem Magyar Tanszékének vezetője a lengyel iskolarendszer hagyományait és a benne megtörtént változásokat foglalja össze. *Szőcs Judit*, a Romániai Pedagógus Szövetség volt elnöke a „Mi vagyunk Mátyás nemzete” című írásában igen fontos és értékes visszaemlékezéseit osztja meg az olvasóval. *Réthy Endréné* egyetemi magántanár a személyes konstrukciók értéktartományát és a személyiség tágabb tudományos perspektíváit elemezve az egyén kiteljesedésének lehetőségeit emeli ki. *Somogyi Angéla* egyetemi docens az online oktatás egészségpszichológia hatásait vizsgálta. *Barátka Agnieszka*, a Varsói Egyetem PhD-hallgatója a helyidentitás lehetséges gyakorlati szerepét mutatja be a lengyel középiskolások magyar nyelvre való tanításában, minek alapja *Kováts-Németh Mária* által kidolgozott Erdőpedagógia projekt Helyidentitás-viselkedéskultúra moduljának az adaptálása a lengyelországi magyar nyelv tanításában.

Külön figyelmet követel néhány írás, mely a Százak Tanácsának 25. évfordulója alkalmából gazdagítja ezt a témakört. *Király Béla* filozófus az „Annyit érek, amennyi a szeretetem” című interjújában *Szijártó Istvánnal* beszélget, a Százak Tanácsának ügyvivő elnökével, aki 2022. januárjában ünnepelte 80. születésnapját. *Németh Ferenc* c. docens, nemzetközi borbíró *Szijártó István* 2021-es „A nagyvilágon e kívül...” című kötetét ismerteti meg az olvasóval, összegzi a kötet közel félszáz tanulmányainak tanulságait. *Cservenka Judit* újságíró tollából olvashatjuk beszélgetését *Bakos Istvánnal* a Bethlen Gábor Alapítvány születéséről. *Foltán László* olimpiai és világbajnok és *Gyimesi János* kosárlabda mesteredző, akik szintén a Százak Tanácsa tagjai személyes tapasztalatait megosztva az olvasóval az

elkötelezett szakmai tevékenységükből a nemzeti identitás jelentőségét és szép példáit mutatják be.

A „Művészet” témakörben *Sallai Éva* műsorvezető Gárdonyi Géza művészeti tevékenységét elemzi tanulmányában. *Borbély Károly* festőművész az „Eltévedt világ” című tanulmányában, melyet gazdagon szemlélteti festményeivel, arra a kérdésre keres választ, hogy hol van a helyünk ebben a világban, és mi a dolgunk, mi lehet a küldetésünk. *Torgyik Judit*, KJE tanára a felnőttek körében végzett vizsgálat eredményeit prezentálja ismertetve az olvasóval a szülők véleményét, viszonyulását a múzeumhoz, mint szabadidős művelődési lehetőséghez és iskolán kívüli tanulási helyszínhez. *Borbély Edina* grafológus a rajzvizsgálat szerepére a pedagógiában hívja fel az olvasó figyelmét.

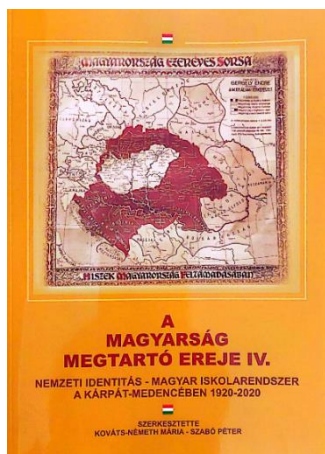
A „Hit és erkölcs” tematikus egységet a Selye János Egyetem Calvin János Teológiai Karán a 2015 évvégi konvokációs előadások keretében folytatott és lejegyzett kerekasztal-beszélgetés nyitja, melynek fő témája a hit és erkölcs volt. Továbbiakban *Somogyi Alfréd* egyetemi docens felelős kérdést tesz fel tanulmánya címében: „Mit várhat el a nemzet a keresztyén hittanoktatástól és a hitoktatótól?”, s a megadott válaszában hangsúlyozza: „a hittanoktatástól a tiszta igeiséget, és a keresztyén erkölcsre való nevelést”, a hittanoktatótól pedig azt, hogy soha ne jelenjen meg a gyerekek, diákok előtt semmilyen ideológiába burkolózva. *Lévai Attila* dékánhelyettes a komáromi Katechetikai Szeminárium megalakulásának az előzményeit és első szemináriumi évet írja le. *Lukács Olga* dékán a protestáns (református) teológiai képzés szerepét mutatja be az erdélyi állami felsőoktatásban. *Szénási Lilla*, a SJE tanára a hittankönyvek területét megtörtént legújabb változásokat elemzi. *Rácz D. Ignác* premontrei testvér Harvengti Fülöp apát személyét prezentálja az olvasónak. *Bognárné Kocsis Judit* főiskolai docens „A vallásos nevelés konstruktív ereje” című tanulmányában a vallásos nevelés harmonikus és patológiás működésének jellemzőit, a hitre jutás folyamatát mutatja be, hangsúlyozva azokat a „sajátosságokat”, amelyek a harmonikus, konstruktív életvezetést jellemzik. E témakört *Sipos Judit* egyetemi adjunktus által lejegyzett beszélgetése zárja Harald Mandl, a Burgenlandi Pedagógiai Főiskola Valláspedagógia és Diverzitás Intézetének vezetőjével a hittanítás jó gyakorlatáról Eisenstadtban.

A „Tudomány – Művészet – Hit – Erkölcs a Kárpát-medencében” című kötetben – mint „A magyarság megtartó ereje” címen közismert kiadványsorozat korábbi köteteiben – a szerzők azokat az irányokat fogalmazzák meg, melyek a magyar kultúra örökségeként elősegítették az iskolai nevelést, az egyén kiteljesedését, a hit, tudomány és művészet kellő megbecsülését. Felhívják az olvasó figyelmét arra, hogy *az iskola meghatározó értékteremtő, értékmegőrző és értékközvetítő intézmény.* A kötetet záró és közösen megfogalmazott Ajánlásban hangsúlyozzák: „*Mára Európa kifejlesztett egy olyan kultúrát, mely az emberiség számára korábban ismeretlen módon kizárja Istent a közgondolkodásból, akár úgy, hogy teljesen tagadja, akár úgy, hogy a létét bizonyíthatatlannak, bizonytalanak, ezért a szubjektív döntések területére tartozónak ítéli, olyan valaminek, ami teljesen jelentéktelen a közélet számára. Ez okozza az erkölcsi lelkiismeret zavarát. Ezért különösen nagy a veszély a tanítás, az erkölcs és a kultúra területén. Az igazi kultúra szeretetközösséget alkot. Nemzetnevelőink legyenek lélekformálók, szellemivezetők! Abban közmegegyezés van, hogy miként régen a könyvtár volt a közösségek dolgozószobája, ma meg az iskola a műveltség megszerzésének legfontosabb terepe kell, hogy legyen.*” (289. o.) A kötetben tehát a hangsúlyt a nemzetállam, az egyház, a család, az iskola, a kutatási lelőhelyek, a művészet és a sport felelősség-

vállalásának, megtartó erejének bemutatására, az összetartozásra, mint a nemzeti identitás feltételére, a közös munka eredményeire és további lehetőségeire helyezték a szerzők.

A „Tudomány – Művészet – Hit – Erkölc a Kárpát-medencében. A magyarság megtartó ereje V.” című kötetet nemcsak szakmabelieknek, hanem kivétel nélkül – mindenkinek ajánlom olvasásra, hiszen a Kárpát-medence tudományt művelő tudósainak munkáját, kutatásaiknak eredményeit, megállapításaikat megismerve saját munkánkat is gazdagítjuk. Jól szolgálja ezt, a szerkesztők azon törekvése, hogy minél szélesebb körben megismertessék az olvasóval a hiteles tényanyagokat, annak felismerésében, hogy a jövő formálásához nélkülözhetetlen a múlt ismerete, elfogulatlan értékelése, s hogy a generációk párbeszéde segíti nemcsak a tudomány művelését vállaló fiatalok munkáját, hanem mindannyiunkat a magyarság megbecsülésében.

„A MAGYARSÁG MEGTARTÓ EREJE” CÍMŰ SOROZAT ELŐZŐ KÖTETEI:

Nemzeti identitás – magyar iskolarendszer a Kárpát-medencében 1920-2020

2020-ban készült tanulmánykötetet Jerzy Snopek, Lengyelország budapesti nagyköveteinek a „Történelem és igazság” című tanulmánya nyitja, melyben a szerző – az európai történelemben számos vitatott kérdés állandó érvényességére hivatkozva – hangsúlyozza, hogy *a történelmi emlékezetre utaló narrációknak nem szabad szöges ellentétben állniuk a történelmi ismeretekkel, hanem ki kell egészítsék, gazdagítsák egymást a mítosz varázsával, az érzelmek és érzések sokszínűségével, egyéni és személyes perspektívával, vagyis a humanisztikus együtthatóval (...). Másrészt nem lehet relativizálni és lebecsülni az objektív történelmi igazság fogalmát, bár helyes megközelítése nagyon bonyolult*. (8. o.)

A kötet két tematikus egysége húsz nagyon értékes tanulmányt tartalmaz. A „Közép-európai magyar iskoláztatás” témakörben prezentált tanulmányokban olvashatunk az 1994 és 2000 közötti oktatáspolitikáról (Szabó Péter), a magyar iskolarendszer jellemzőiről 1920 és 1970 közötti időszakra vonatkozóan (Kováts-Németh Mária), a szlovákiai magyar református iskolarendszer helyzetéről az utolsó harminc évben (Lévai Attila), a felvidéki magyar iskolahálózat problémáiról és megoldási lehetőségeiről a rendszerváltozás utáni időszakban (Albert Sándor), egy magyar személyes lengyelországi élményeiről és tapasztalatairól (Gizińska Csilla), a gyógypedagógus-képzés történeti szakaszairól 1920 és 1970 között (Réthy Endréné), a Győri Állami Tanítóképző Intézet 1920-as évekbeli oktatási tevékenységéről (Áldozó István), a devecseri római katolikus esperes kerületi tanítóegylet történetéről (Tölgyesi József), az iskolák szerepéről és jelentőségéről (Szöcs Judit), a szentiváni zárdának a nevelésben és oktatásban betöltött szerepéről (Unti Mária), valamint a lengyelországi tanítóképzés szervezéséről és formájáról (Barátka Agnieszka).

A „Nemzeti identitás” egységben prezentált tanulmányainak köszönhetően megismerhetünk a Szentírás konkrét részleteinek értelmezésével (Egresits Ferenc), annak a bizonyításával, hogy az anyanyelv „tündérvárában” rejlik „a nemzeti megmaradás biztosítója” (Szigjártó István), a Bécsi Napló helyével és szerepével az európai szellemiségű magyarságért vívott harcban (Deák Ernő), a művészettel mint az információval és terápiával (Borbély Károly), az egészségpszichológia szemléletével és nevelési modelljével (Somogyi Angéla), az Újvidéken folytatott tehetséggondozásában szerzett személyes tapasztalatokkal (Muhi Béla), a magyarságtudat kialakításának lehetőségeivel, melyek között a legfontosabb feladat a hála és kötődés jellemvonások kialakítása (Németh Ferenc), a világkiállítások

eseményeivel és ezeken a magyar nemzeti értékeivel (*May Attila*), valamint a hiányszakmákkal kapcsolatos kérdésekkel is (*Foltán László*).

Kováts-Németh Mária – Szabó Péter (szerk.): *Nemzeti identitás – magyar iskolarendszer a Kárpát-medencében 1920-2020. A magyarság megtartó ereje IV.*, Palatia Nyomda és Kiadó Kft., Győr, 2020., ISBN 978-615-5904-30-1, 228 o.

Dr. habil Kováts-Németh Mária egyetemi magántanár kezdeményezésére 2019. március 20-án került megrendezésre A magyarság megtartó ereje a Kárpát-medencében témakörben a **Középszintű állami és felekezeti iskolák, tanítóképzők és árvaházak 1869-1949** címmel tudományos konferencia, melynek a Selye János Egyetem Református Teológiai Kara adott otthont. 2019 őszén megjelent tanulmánykötet az ott elhangzott 37 tanulmányt mutatja be lapjain.

A bevezető tanulmányok olvasásával megismerhetünk az aktuális trendekkel és tendenciákkal a felsőoktatásban, ill. a Kodolányi János Egyetemen kiépített rendszerrel, az ott bevezetett modellekkel (*Szabó Péter*), az értékkel, mint különleges produktummal és kettős fejlesztő funkciójával (*Bábosik István*), azokkal az erőfeszítésekkel, melyek református felsőoktatás megvalósulását eredményezték a Felvidéken (*Lévai Attila*), az Erdély Romániához tartozása következtében kialakult történelmi és politikai változások oktatásra gyakorolt hatásával (*Lukács Olga*), a három győri képző példaértékű tevékenységével 1919-1949 között (*Kováts-Németh Mária*), valamint az egyházmegyei vizitációs jegyzőkönyvek iskolatörténeti forrásértékének (17–18. század) jelentőségével (*Kolumbán Vilmos József*).

Az „Oktatáspolitikai” témakörben nyomon követhetjük a magyar nyelvtörvények valóságtartalmát, az oktatás és oktatáspolitikai területén a példaértékű illetékességet (*Somogyi Alfréd*), az irodalmi kánon változásait a lengyel líceumokban a rendszerváltozás után (*Gizińska Csilla*), a női lelkészek képzését Kolozsváron (*Püösök Sarolta*), a magyar oktatás nemzeti jellegzetességeit (*Darai Lajos Mihály*), a nemzet fogyásának az értelmezését (*Gyurgyik László*), a magyar református és állami iskolák helyzetét a két világháború közötti Csehszlovákiában (*Petheő Attila*).

Az „Iskolatörténet – tanítóképzés” egységben prezentált tanulmányaiban olvashatunk az elcsatolt területek képzőinek szomorú sorsáról, a katonai szolgálatot teljesítő diákok vizsgakötelezettségeinek megvalósulásáról (*Donáth Péter*), az eperjesi evangélikus kollégium, ill. a kir. katolikus főgimnázium 19. századi tevékenységéről (*Kónya Péter, Kónya Annamária*), az Eötvös Collegium szétveréséről (*Sallai Éva*), Gárdonyi műveinek máig igaz értékeiről (*Keller Péter*), a magyar óvónőképzés alakulásának fő csomópontjairól (*Nemes-Wéber Zsófia*), a magyar középszintű iskolák vonzerejéről a XIX. századi lengyel ifjúság körében (*Barátka Agnieszka*), Szalay István szerepéről Pusztakengyel életében (*Almási Brigitta*), a második világháború hatásáról a pécsi katolikus fiú- és leánygimnáziumokban (*Mohr Szilárd*), valamint Nyékvárkony település- és iskolatörténetéről (*Szerencsés Magdolna*).

A „Módszertani kultúra” sokszínű tárházában olvashatunk az Ideges gyermekek Alsó és Középfokú Állami Intézetének sajátos módszertani újításairól (*Réthy Endréné*), a pedagógiai magatartás-formálás történeti, törvényi, pedagógia-elméleti és gyakorlati kérdéseiről (*Pornói Imre*), a debreceni református tanítóképzésben 1884-től folyó zenei nevelés eredményeként működő zenekar és négyzólamú énekkar történetéről (*Molnár-Tamus Viktória*), az iskolai művészeti nevelés terápiás jellegéről (*Borbély Károly*), az Országos Magyar Falusi Tehetségmentés elméleti és gyakorlati hátteréről (*Kattein-Pornói Rita*), Frim Jakab és Éltes Mátyás tevékenységéről (*Szabó Orsolya*), a klasszikusok olvasásának iskolai motiválásáról (*Halász Margit*), valamint a lélek jelentőségéről a viselkedéskultúrában (*Foltán László*).

A „Szociális gondoskodás” tematikus egységben pedig megismerhetünk a nagyváradi református Árvaház működésével a két világháború alatt (*Pálfi József*), a Pécsi Református Nők Regnum Christianum Egyesület Nyári Pálné szeretetotthonának történetével 1935-1950 között (*Ács Marianna*), a magyarországi népfőiskolák jelenőségével 1949-ig (*Horváth Zoltán*), a Kiskoszmályi mozgalom eredményeivel (*Tömösközi Ferenc*), az árvaházak tanulságaival (*Kovács Ildikó*) és a családsegítés feladataival (*Vargáné Balázs Lívia*).¹

Kováts-Németh Mária – Lévai Attila – Szabó Péter (szerk.): Középszintű állami és felekezeti iskolák, tanítóképzők és árvaházak 1869-1949. A magyarság megtartó ereje III., Palatia Nyomda és Kiadó Kft., Győr, 2019., ISBN 978-615-5904-18-9, 396 o.

A magyarság megtartó ereje a Kárpát-medencében

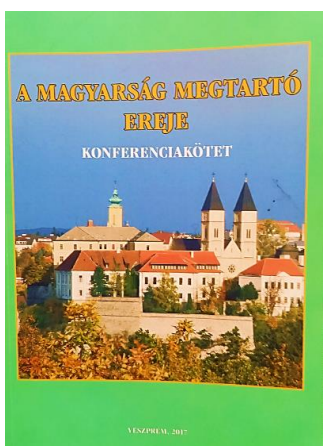
A kötet 23 tanulmányt tartalmaz, melyek az MTA VEAB Magyarságkutató Munkabizottságának a 2018. április végéi találkozásán hangoztak el. Az Előszóban *Kováts-Németh Mária* hangsúlyozza, hogy a kötet célja „a történelmi Magyarország iskoláztatásának, a magyarság történelmi és jelenkori anyagi és szellemi kultúrájának, értékeinek feltárása, a magyarságtudat erősítése; hiteles, elfogultság nélküli, előítélet mentes kép alkotása a dualizmus kori törvények, rendelkezések hatásáról” (8. o.).

A kötetben olvasható tanulmányoknak köszönhetően megismerhetünk a Kodolányi János Egyetem küldetésével és a nemzeti összefogás jegyében Székesfehérvárott megrendezett nyugati szórványban magyar nyelvet tanítók módszertani továbbképzésének a szerepével (*Szabó Péter*), a Százak Tanácsa és a Balaton Akadémia könyvkiadási tevékenységével (*Szijártó István*), a komáromi református lelkészképzés 1994 és 2004 közötti történetével (*Lévai Attila*), a protestáns kollégiumok és tanítóképző intézeteik szerepével a magyarság megtartásában (*Kováts-Németh Mária*), az ausztriai magyar szórvány helyzetével (*Deák Ernő*), a magyarság megcsúfolt szabadságszeretetével és viszonzatlan Európa-szerelmével (*Szász István Tas*), az oktatás szerepével a magyarság megtartásában (*Muhi Béla*), a Csallóköz földrajzi neveivel (*Unti Mária*), a Nyitrai Állami Levéltár levéltári fondjainak kihasználhatóságával az 1945 előtti iskolaügy problémakörének kutatásánál (*Milan Belej*), a győri megyei levéltár gyűjteményével a magyarságkutató és a nevelés szolgálatában (*Dancsecz Mónika*), a 1862 és 1878 közötti győri tankerületi főigazgatóság (*Áldozó István*), a komáromi református koedukált tanítóképző felállításának (*Tömösközi Ferenc*), ill. a rimaszombati Egyesült Protestáns Algimnázium történetével (*Tóth Kristián*), a magyarok nagyasszonyával (*Egresits Ferenc*), valamint a művészet küldetésével kapcsolatos gondolatokkal (*Borbély Károly*), Gárdonyi műveinek helyével a magyar irodalom tanításában (*Sallai Éva*), a történelem ismeretének szerepével a magyarságtudat kialakításában és fejlesztésében (*Németh Ferenc*), a felvidéki magyarságtudattal (*Batta György*), Karcák középkori írott történetével (*Szerencsés Magdolna*), a komáromfüssi katolikus népiskola száz éves működésével (*Bozsaki Szilvia*), Devecseri Gábor gyermekverseinek felhasználási lehetőségeivel a varsói magyar szakosok nyelvi kompetenciájának a fejlesztésében (*Barátka Agnieszka*), a magyar nemzet értékeivel (*May Attila*) és egy magyar olimpiai bajnok személyes gondolataival és vallomásaival (*Foltán László*).²

Kováts-Németh Mária – Lévai Attila – Szabó Péter (szerk.): A magyarság megtartó ereje a Kárpát-medencében, Palatia Nyomda és Kiadó Kft., Győr, 2018., ISBN 978-615-5904-10-3, 207. o

¹ Bővebben: Barátka Agnieszka, „Kováts-Németh Mária – Lévai Attila – Szabó Péter (szerk.): Középszintű állami és felekezeti iskolák, tanítóképzők és árvaházak 1869-1949”. In: Neveléstudomány, 16. évf. 2019/1-2. sz., 179-182. o.)

² Bővebben: Unti Mária, „Kováts-Németh Mária – Lévai Attila – Szabó Péter (szerk.): A magyarság megtartó ereje a Kárpát-medencében”. In: Tölgyesi József (2018), *Neveléstudományi kutatások aktuális és történelmi kontextusban: Neveléstudományi konferencia*, Veszprém: MTA VEAB, ISBN 9789637385926.

A magyarság megtartó ereje

A *Pedagógus és pedagógiai egyesületek, szervezetek a Kárpát-medencében* című témakörben az Előszót (Szabó Péter) és a Köszöntőt (Kováts-Németh Mária) követően 12 tanulmányt olvashatunk, amelyek az egységgel azonos című nemzetközi konferencián hangzottak el 2016 novemberében. Megismerhetünk a Magyar Pedagógiai Társaság történetével és tevékenységével (Trencsényi László), két meghatározó elnökével, vagyis Fináczy Ernő és Kornis Gyula munkásságával és pedagógiai elveivel (Kováts-Németh Mária), a Magyar Gyermektanulmányi Társasággal és a szegedi Cselekvés Iskolájával (Mihalovicsné Lengyel Alojzia), valamint a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesületével (Muhi Béla) és a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségével (Burus-Siklódi Botond), a kultúrát fenyegető veszélyekkel (Szijártó István), Zibolen Endre életével és tevékenységével (Lányi Katalin), a dualizmus kori magyar népoktatáshoz kapcsolódó törvényekkel és a megye iskolái, tanítói, tanulói statisztikai elemzésével (Molnár Béla), a széplaki tanítóegylet (Varga József) és a Bécsi Magyar Iskola három évtizedes történetével (Deák Ernő), valamint a devecesteri esperesi kerület római katolikus tanítóegylet első időszakával (Tölgyesi József). A Magyarságkutató és a Neveléstörténeti Munkabizottság állásfoglalásával zárul a kötet első része.

A kötet második része az MTA VEAB Magyarságkutató és Neveléstörténeti Munkabizottsága nyilvános ülése keretében Győrben 2017 novemberében előadott tanulmányokat foglalja magában. Az egység az Igazgatói köszöntőt (Ruppertné Hutás Kinga) követően kilenc tanulmányt tartalmaz a művészetek erejéről, jelentőségéről az érzelmi nevelésben, az identitás alakításában (Borbély Károly, Ruppert István), a magyarság szükségességéről és értékéről (Szijártó István), a világhiállításoknak az identitást erősítő mozzanatairól (May Attila), a Bécsi Napló küzdelmes útjáról és a magyar identitásban betöltött szerepéről (Deák Ernő), a gyermeki személyiség fejlődési folyamatáról (Somogyi Angéla), a győri tanítóképzés Kárpát-medencei szerepvállalásáról és a tanítóképzés történetéről a 18. század végi első mesterképzőtől a népoktatási törvényt követő időszakokon át napjainkig (Kováts-Németh Mária), a szlovákiai magyar reformátusság küzdelmes útjáról (Lévai Attila), valamint a Székesfehérvárott, a Kodolányi János Főiskolán, majd Egyetemen 2004-től megjelenő Neveléstörténet című folyóiratról (Tölgyesi József).

Az utolsó, cím nélküli fejezetben ismereteket szerezhetünk a szoftverek és a zeneművek büntetőjogi védelméről, ill. a szerzői jog fogalmáról és védelméről (Bércecs Viktor), a 20. századi holland gyarmatbirodalmi törekvésekről (Tarbay Gabriella), valamint olvashatjuk Rechnitzer János *A Győr-kód: haladás a tudásrégió felé* című könyvének ismertetését is (Kováts-Németh Mária).³

Kováts-Németh Mária – Tölgyesi József (szerk.): *A magyarság megtartó ereje*, MTA VEAB Neveléstudományi Szakbizottsága., Veszprém, 2017., ISBN 978-963-7385-95-7, 207. o.

³ Bővebben: Varga Józsefné Horváth Mária, „Kováts-Németh Mária és Tölgyesi József (szerk.): *A magyarság megtartó ereje*”. In. *Neveléstörténet*, 16. évf. 2019/1-2. sz., 175-179. o.